

द्वितीय पत्र - सेवा सम्बन्धी

१. संवैधानिक विकासक्रम र संविधान सभा

१.१ नेपालको संवैधानिक विकासक्रम

- १.१.१ नेपाल सरकार वैधानिक कानून, २००४
- १.१.२ नेपालको अन्तरिम शासन विधान, २००७
- १.१.३ नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०१५
- १.१.४ नेपालको संविधान, २०१९
- १.१.५ नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७
- १.१.६ नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३

१.२ संविधान सभा

- १.२.१ अवधारणा
- १.२.२ विभिन्न मुलुकमा अनुभव (भारत र दक्षिण अफ्रिका)
- १.२.३ नेपालमा संविधान सभाको इतिहास र यसको अभ्यास

२. संसद र संसदीय समिति

- २.१ संसदीय व्यवस्थाको अवधारणा, पद्धति र विकासक्रम,
- २.२ नेपालमा बहुदलीय व्यवस्थाको विकासक्रम,
- २.३ संसदीय समिति पद्धतिको विकासक्रम, कार्यक्षेत्र, औचित्य र प्रभावकारीता,
- २.४ अन्तर व्यवस्थापिका संघ सम्बन्धी जानकारी,
- २.५ जनवादी गणतन्त्र चीन, भारत, संयुक्त अधिराज्य, संयुक्त राज्य अमेरिका, जर्मन, दक्षिण अफ्रिकाको व्यवस्थापिकाको गठन, काम, कर्तव्य, अधिकार र विधि निर्माण पद्धतिको तुलनात्मक अध्ययन,
- २.६ सार्क मुलुकका सभामुख र सांसदहरुको संगठन सम्बन्धी जानकारी,
- २.७ विधेयक व्यवस्थापन कार्यविधि,
- २.८ दुई सदनमात्मक व्यवस्थापिकामा एक अर्का बीचको अन्तरसम्बन्ध,
- २.९ संसदीय विभिन्न प्रस्ताव सम्बन्धी जानकारी औचित्य र प्रभाव,
- २.१० संसदको काम कारवाहीका सन्दर्भमा सम्पूर्ण विवरण (Verbatim) को औचित्य, आवश्यकता सहित त्यसको प्रभावकारीता,

३. राज्य सञ्चालनका विधिहरु

- ३.१ सार्वजनिक नीति निर्माणमा संसदको भूमिका,
- ३.२ संसदीय सुनुवाई आवश्यकता-औचित्य र प्रभावकारीता,
- ३.३ मिश्रित र पूर्ण समानुपातिक निर्वाचन पद्धति, सिद्धान्त र आधारहरु,

लोक सेवा आयोग
नेपाल संसद सेवा, सामान्य प्रशासन समूह, राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह पदको खुला र
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ३.४ सुशासनको आवश्यकता र औचित्य, सहित सुशासन कायम गर्नमा संसदीय समितिको भूमिका,
  - ३.५ नेपाल सरकारबाट भएका सन्धी, सम्झौताको कार्यान्वयनका सन्दर्भमा संसदको भूमिका,
  - ३.६ नेपालको सन्दर्भमा सार्वभौमसत्ता-सिद्धान्त, प्रयोग र औचित्य सहितको विवेचनात्मक जानकारी,
- ४. व्यवस्थापिका-कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको सम्बन्ध**
- ४.१ संसदीय व्यवस्थाको सफलताका लागि राज्यका तिनै अंगले निर्वाह गर्नु पर्ने भूमिका र नेपालको सन्दर्भमा त्यसको प्रभावकारीता,
  - ४.२ नेपालको सन्दर्भमा शक्ति सन्तुलनको सिद्धान्त, अवधारणा-विवेचना,
  - ४.३ संसद र संसदीय समितिले विभिन्न निकायलाई दिने गरेका निर्देशन, राय सुझावको औचित्य, आवश्यकता र कार्यान्वयन सम्बन्धी अवधारणा,
- ५. सूचना संकलन, विश्लेषण र संप्रेषण**
- ५.१ संसदीय कार्यवाहीमा सञ्चारजगतसंगको अन्तरसम्बन्ध र प्रभाव,
  - ५.२ संसदमा सूचना संकलन, विश्लेषण र संप्रेषणका कार्यविधिहरू,
  - ५.३ व्यवस्थापिका-संसदप्रति विभिन्न संवैधानिक निकाय सहित नागरिक समाजको भूमिका र अन्तर सम्बन्ध,
  - ५.४ नागरिक समाज, दवाव समूह र विभिन्न संघ, संस्थाहरूबाट व्यवस्थापिका-संसद प्रति खेल्नु पर्ने भूमिका र संसदबाट निर्वाह गर्नु पर्ने उत्तरदायित्व,
- ६. ऐन, कानून**
- ६.१ विद्यमान नेपालको संविधान
  - ६.२ व्यवस्थापिका-संसद सचिवालय सम्बन्धी ऐन, २०६४
  - ६.३ संविधान सभा नियमावली, २०६५
  - ६.३ संविधान सभा (व्यवस्थापिका-संसदको कार्य संचालन) नियमावली, २०६५
  - ६.४ व्यवस्थापिका संसद सचिवालय कर्मचारी प्रशासन नियमावली, २०६५
  - ६.५ व्यवस्थापिका संसद आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६५
  - ६.६ संसदका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको पारिश्रमिक र सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०५२
  - ६.७ संसदका महासचिव, प्रतिनिधि सभाका सचिव र राष्ट्रिय सभाको सचिवको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०५५
  - ६.८ संविधान सभा सदस्य निर्वाचन ऐन, २०६४

5 समाप्त 5